

Ćwiczenia utrwalające znajomość liter

Ćwiczenie 1. Dobieranie par jednakowych liter. W ćwiczeniu posługujemy się rozsypanką literową. Przed dzieckiem kładziemy kilka kartoników z różnymi literami. Najczęściej dajemy 8 - 9 kartoników. Jeśli dziecko ma bardzo słabą sprawność spostrzegania i koncentrację uwagi, konieczne jest zmniejszenie tej liczby. Stopniowo możemy ją zwiększać. Osoba prowadząca zajęcia ma do dyspozycji drugi zestaw kartoników z literami. Z tego zestawu eksponujemy dziecku po jednej literze. Dziecko szuka takiej samej wśród rozłożonych przed sobą. Gdy rozpozna ją otrzymuje drugą do pary. W ten sposób dziecko dobiera pary do wszystkich liter.

Ćwiczenie 2. Segregowanie liter. W ćwiczeniu tym stosujemy zestaw liter, w którym po kilka jest takich samych. Do poszczególnych liter przygotowujemy oddzielną kopertę z wypisaną literą. Aby dziecko zapamiętało kolejność liter alfabetu, koperty te układamy przed dzieckiem według tej kolejności. Zestaw nie uporządkowanych liter dajemy dziecku i polecamy by rozdzieliło całość wkładając odpowiednie litery do właściwych kopert.

Ćwiczenie 3. Wyszukiwanie podanej litery w tekście. Dajemy dziecku kartkę z napisanym lub wydrukowanym tekstem oraz kartonik z literą, którą dziecko ma wyszukać. W tekście powinna występować wielokrotnie litera, którą dziecko ma wyszukiwać. Długość tekstu powinna być dostosowana do możliwości dziecka. Polecamy dziecku podkreślić w tekście wszystkie litery takie jak na kartoniku. Po prześledzeniu całego tekstu dziecko może policzyć wszystkie podkreślone litery.

Ćwiczenie 4. Rozpoznawanie i nazywanie liter. Do przeprowadzenia ćwiczenia przygotowujemy z rozsypanki literowej zestaw kartoników z literami, które zamierzamy wprowadzić do ćwiczenia oraz zestaw obrazków, których nazwy rozpoczynają się podanymi głoskami. Liczbę ćwiczonych jednorazowo liter dostosowujemy do możliwości dziecka. W pierwszej części ćwiczenia rozkładamy przed dzieckiem dobrane obrazki i eksponujemy po jednym kartoniku z literą wypowiadając odpowiednią głoskę. Zadaniem dziecka jest wyszukać obrazek, którego nazwa rozpoczyna się tą głoską. Po rozpoznaniu takiego obrazka otrzymuje kartonik z literą i układa go obok obrazka. W drugiej części dziecko ma przed sobą rozłożone kartoniki z literami, a prowadzący ćwiczenia pokazuje po jednym obrazku i mówi jego nazwę. Dziecko mówi pierwszą głoskę tej nazwy i rozpoznaje odpowiadającą jej literę. Znowu układa pary z obrazków i rozpoznanych liter. W trzeciej części znów przed dzieckiem znajdują się obrazki, a prowadzący ćwiczenia eksponuje litery. Teraz dziecko musi nazwać ukazaną literę, a następnie rozpoznać pasujący do niej obrazek i ułożyć parę.

Ćwiczenie 5. Swobodne zestawianie par z liter i obrazków. Dajemy dziecku zestaw kartoników z literami i odpowiedni zestaw obrazków. Zadaniem dziecka jest ułożyć je w pary. Może to zrobić dobierając litery do obrazków lub obrazki do liter.

Ćwiczenie 6. „Kupowanie” obrazków za litery. Nadajemy ćwiczeniu charakter zabawy w sklep. Prowadzący ćwiczenia jest sprzedawcą. Ma rozłożone na stole obrazki, a dziecko ma odpowiednie litery. Dziecko może kupić wybrany obrazek za literę odpowiadającą pierwszej głosce nazwy obrazka.

Ćwiczenie 7. Wykonywanie plansz i albumików ilustrujących litery. Ćwiczenie polega na zestawieniu na jednej karcie różnych egzemplarzy danej litery i obrazków, które przedstawiają przedmioty o nazwach rozpoczynających się odpowiednią głoską. Na jednym arkuszu dziecko przykleja litery i obrazki wycięte z gazet, starych książek i czasopism. Może też samo malować i pisać litery różnymi kolorami.

Ćwiczenie 8. Dobieranie liter wielkich do małych. Dziecko ma przed sobą małe litery i dobiera do nich wielkie. Początkowo prowadzący ćwiczenia eksponuje wielkie litery i mówi odpowiednie głoski. Dziecko rozpoznaje małą literę odpowiadającą usłyszanej głosce, dostaje kartonik z wielką literą i obie układa w parę.. Następnie zostawiamy przed dzieckiem wielkie litery, a eksponujemy małe. Dziecko odczytuje pokazaną małą literę i wyszukuje do niej wielką do pary.

Ćwiczenie 9. Dobieranie liter drukowanych do pisanych. Ćwiczenie to ma na celu poznanie i utrwalenie liter drukowanych, gdy dziecko zna już litery pisane. Posługujemy się tu zestawem liter drukowanych i pisanych. Przebieg ćwiczenia jest analogiczny jak w ćwiczeniu poprzednim.

Ćwiczenie 10. Pisanie liter odpowiadających pierwszej głosce nazwy obrazka. Dziecko wydziela pierwszą głoskę z nazwy obrazka i zapisuje odpowiadającą jej literę małą i wielką. Kolorem czerwonym pisze samogłoski, a czarnym spółgłoski. Jeśli dziecko nie pamięta litery udostępniamy mu wzór.

Ćwiczenie 11. Wprowadzenie pojęcia samogłoski i spółgłoski. Jest to rozpoznawanie liczby głosek podczas czytania kolejnych liter alfabetu. Kładziemy przed dzieckiem planszę z literami w kolejności alfabetycznej. Mówimy dziecku, że będzie teraz rozpoznawać spółgłoski i samogłoski. Będziemy nazywać kolejno litery alfabetu. Jeśli dziecko usłyszy pojedynczy dźwięk, to znaczy, że to jest samogłoska, a jeśli 2 lub 3 dźwięki, to spółgłoska. Czytamy kolejno litery: a, be, ce, de... (pamiętamy, by nie powiedzieć „igrek” tylko „y”). Po każdym nazwaniu litery dziecko mówi, czy słyszy jeden czy więcej dźwięków i rozpoznaje czy to samogłoska czy spółgłoska.

Ćwiczenie 12. Utrwalenie samogłosek i spółgłosek - odkrywanka literowa. W ćwiczeniu posługujemy się rozsypanką literową zawierającą czarne i czerwone litery. Ćwiczenie prowadzimy w formie gry zespołowej (dziecko z rodzicami i rodzeństwem). Kartoniki z literami kładziemy na stole tak, aby nie było widać liter. Każdy gracz kolejno odkrywa jedną literę. Jeżeli jedna osoba odkryje samogłoskę (czerwoną literę), a pozostali uczestnicy gry spółgłoski (czarne litery). Wszystkie odkryte litery zabiera dziecko, które odkryło samogłoskę. Jeśli dwoje lub więcej graczy odkryje samogłoski, to uczestnicy gry odkrywają jeszcze inne litery i przykrywają nimi wcześniej odkryte samogłoski. Postępuje się tak, aż do momentu, gdy na wierzchu położonych kart znajdzie się tylko jedna samogłoska. Wtedy dziecko, które ją odkryło zabiera wszystkie litery odkryte przez uczestników gry. W miarę jak dzieci poznają litery wprowadzamy obowiązek nazywania ich. Dziecko może też po odkryciu litery podać wyraz rozpoczynający się odpowiednią głoską. (nie dotyczy to liter: a, e, y). Do zestawu liter małych stopniowo dołączamy litery wielkie. Po odkryciu wielkiej litery dziecko powinno podać wyraz, który pisze się dużą literą. Początkowo mogą to być imiona i nazwiska potem wprowadzamy państwa i miasta.

Ćwiczenie 13. Dobieranie samogłosek do wyrazów jednosylabowych.

Stosujemy w ćwiczeniu obrazki przedstawiające przedmioty o nazwach jednosylabowych. Po kilka nazw zawiera jednakową samogłoskę. Oprócz obrazków przygotowujemy plansze z wypisanymi czerwonym kolorem wszystkimi samogłoskami oraz pojedyncze kartoniki wielkości obrazków, na których każda samogłoska wypisana jest oddzielnie również czerwonym kolorem. Kładziemy przed dzieckiem planszę i wspólnie odczytujemy litery informując, że są to samogłoski. Następnie kładziemy kartoniki z pojedynczymi literami, ale w innej kolejności niż na planszy. Teraz pokazujemy obrazek, mówimy jego nazwę, a dziecko ma rozpoznać, jaką samogłoskę w nim słyszeć. Jeżeli dziecko nie może rozpoznać samogłoski, wskazujemy na planszy poszczególne litery i przy każdej wypowiadamy wyraz przeciągając samogłoskę. Gdy dziecko rozpozna samogłoskę kładzie obrazek na kartoniku z daną samogłoską. Postępując w ten sposób przykrywamy obrazkami wszystkie kartoniki z pojedynczymi literami.

Opracowanie mgr Anna Makowska na podstawie poniższej literatury:

Literatura:

1. Teresa Gąsowska, Zofia Pietrzak -Stępkowska: „Praca wyrównawcza z dziećmi mającymi trudności w czytaniu i pisaniu - część II- zajęcia reedukacyjne
2. Irena Czajkowska, Kazimierz Herda: „Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w szkole”